

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 838/2010 НА КОМИСИЯТА**от 23 септември 2010 година****за определяне на указания относно механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи и на общ регулаторен подход по отношение на таксите за пренос****(текст от значение за ЕИП)**

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 ⁽¹⁾, и по-специално член 18, параграф 5, първо изречение от него,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) № 774/2010 на Комисията от 2 септември 2010 г. за формулиране на указания относно компенсациите между операторите на електропреносни системи при трансграничен пренос на електроенергия и за общ регулаторен подход за таксуване на преноса ⁽²⁾ определя механизъм за компенсиране на операторите на електропреносни мрежи по отношение на разходите при поемането на трансгранични преноси на електроенергия и за формулиране на общ регулаторен подход за таксите за пренос. Срокът на действие на посочения регламент обаче изтича на 2 март 2011 г.
- (2) За да се гарантира непрекъснатост на прилагането на механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи, следва да бъдат приети нови указания, упоменати в член 18, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 714/2009, които да отразяват институционалната рамка, установена с регламента. По-специално, за наблюдаването на механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи трябва да отговаря Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (наричана по-долу „Агенцията“), създадена с Регламент (ЕО) № 713/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾.
- (3) Чрез въвеждането на задължителни указания за създаването на механизъм за компенсиране между операторите на преносни мрежи следва да се осигури стабилна основа за действието на този механизъм за компенсиране между операторите на преносни мрежи, както и справедливо компенсиране на операторите на електропреносни мрежи за техните разходи за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.
- (4) Операторите на електропреносни мрежи от трети държави или от територии, сключили споразумения със Съюза, по силата на които тези страни са въвели и прилагат нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, следва да имат право да участват в

механизма за компенсиране при трансграничен пренос на електроенергия равноправно както операторите на електропреносни мрежи от държавите-членки.

- (5) Уместно е да се разреши на оператори на електропреносни мрежи в трети държави, които не са сключили споразумения със Съюза, по силата на които те биха въвели и биха прилагали нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, да сключват многостранни споразумения с операторите на електропреносни мрежи от държавите-членки, които позволяват всички страни да бъдат компенсирани справедливо и на принципа на равноправието за разходите по поемането на трансгранични преноси на електроенергия.
- (6) Операторите на преносни мрежи следва да бъдат компенсирани за загубите на енергия, произтичащи от поемането на трансгранични преноси на електроенергия. Тези компенсации следва да се основават на оценка на загубите, които биха се получили при отсъствие на транзитни преноси на електроенергия.
- (7) Следва да бъде създаден фонд за компенсиране на операторите на преносни мрежи за разходите за предоставяне на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия. Размерът на този фонд следва да се основава на обхващаща целия Европейски съюз оценка на дългосрочните средни пределни разходи за предоставянето на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.
- (8) Обхващащата целия Европейски съюз оценка на електропреносната инфраструктура, свързана с улесняването на трансграничния пренос на електроенергия, следва да бъде правена от Агенцията в качеството ѝ на орган, отговарящ за координиране на действията на регулаторните органи, които трябва да извършват сходна функция на национално ниво.
- (9) Прямо операторите на електропреносни мрежи в трети държави следва да се прилагат същите цени за ползване на преносната мрежа в Европейския съюз, каквито се прилагат прямо операторите на преносни мрежи в държавите-членки.
- (10) Различията в таксите, заплащани от производителите на електроенергия за достъп до електропреносната мрежа, не трябва да препятстват вътрешнообщностния пазар. По тази причина средните такси за достъп до мрежата в държавите-членки следва да бъдат в рамките на интервал, даващ възможност да се осигури реализация на ползите от хармонизирането.

⁽¹⁾ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.⁽²⁾ ОВ L 233, 3.9.2010 г., стр. 1.⁽³⁾ ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 1.

- (11) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на комитета, учреден с член 46 от Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Операторите на преносни системи следва да получават компенсация за разходите, настъпили в резултат на поемането на трансгранични преноси на електроенергия през техните мрежи, въз основа на указанията, формулирани в част А от приложението.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 23 септември 2010 година.

Член 2

Таксите, прилагани от операторите на мрежи за целите на достъпа до електропреносната система, следва да бъдат в съответствие с указанията, формулирани в част Б от приложението.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 3 март 2011 г.

За Комисията

Председател

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧАСТ А

Указания за въвеждането на механизъм за компенсиране между операторите на електропреносни мрежи

1. Общи разпоредби

- 1.1. Механизмът за компенсиране между оператори на електропреносни мрежи при международен пренос (Механизмът за ИТС) следва да осигурява компенсация на разходите за поемане на трансгранични преноси на електроенергия, включително за предоставяне на трансграничен достъп до обединената електроенергийна система.
- 1.2. Европейската мрежа на операторите на преносни мрежи за електроенергия (ENTSO за електроенергия), създадена в съответствие с член 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009, следва да създаде фонд за ИТС с цел компенсиране на операторите на електропреносни мрежи за разходите за поемане на трансгранични преноси на електроенергия.

Фондът за ИТС следва да осигурява компенсация за:

1. разходите за загубите, настъпили в националните електропреносни мрежи в резултат от поемането на трансгранични преноси на електроенергия;

и

2. разходите за предоставяне на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

- 1.3. Вноските във Фонда за ИТС следва да се изчисляват в съответствие с точки 6 и 7.

Плащанията от Фонда за ИТС следва да се изчисляват в съответствие с точки 4 и 5.

Отговорна за въвеждането на процедури за събирането на вноските и осъществяването на плащанията от Фонда за ИТС, както и за определяне на сроковете за плащанията, е Европейската мрежа на операторите на преносни мрежи за електроенергия. Всички вноски и плащания следва да бъдат направени възможно най-скоро и не по-късно от шест месеца след края на периода, за който се отнасят.

- 1.4. Агенцията следва да наблюдава прилагането на механизма за компенсиране между операторите на електропреносни мрежи и да докладва на Комисията ежегодно за прилагането на механизма и управлението на Фонда за ИТС.

ENTSO за електроенергия следва да сътрудничи на Комисията и на Агенцията за изпълнението на тази задача и да предоставя на Агенцията цялата необходима за целта информация.

Всеки оператор на електропреносна мрежа следва да предоставя на ENTSO за електроенергия и на Агенцията цялата информация, необходима за прилагането на Механизма за ИТС.

- 1.5. В периода до учредяването на ENTSO за електроенергия операторите на преносни системи следва да сътрудничат помежду си за изпълнение на задачите, които се възлагат на ENTSO за електроенергия във връзка с Механизма за ИТС.
- 1.6. Транзитният пренос на електроенергия следва да се изчислява (обикновено почасово), като се използва по-ниската от двете стойности — абсолютната стойност на внесените и абсолютната стойност на изнесените количества електроенергия по междусистемните връзки между националните електропреносни системи.

При изчисляването на транзитни преноси на електроенергия следва внесената и изнесената по междусистемните връзки електроенергия да бъде намалена пропорционално на дела на преносния капацитет, предоставян по начин, несъответстващ на точка 2 от указанията за управление при претоварване, формулирани в приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009.

Независимо от разпоредбите на втората алинея от настоящата точка внасяните и изнасяните по междусистемните връзки количества електроенергия към/от трети държави, за които важат разпоредбите на точка 7.1, се включват в изчислението на транзитния пренос на електроенергия.

- 1.7. За целите на настоящата част от приложението „нетният пренос на електроенергия“ означава абсолютната стойност на разликата между всички изнесени количества електроенергия от дадена национална преносна мрежа към държави, в които операторите на преносни системи участват в механизма за ГТС, и всички внесени количества електроенергия в същата преносна мрежа от държави, в които операторите на преносни системи участват в Механизма за ГТС.

За страни по Механизма за ГТС с обща граница с поне една трета държава, за които важат разпоредбите на точка 7.1, трябва да бъдат извършени следните поправки за изчисляването на нетния пренос:

1. ако общата изнесена електроенергия към държави, в които операторите на преносни системи участват в Механизма за ГТС, е повече от общата електроенергия, внесена от държави, в които операторите на преносни системи участват в Механизма за ГТС, нетният пренос се намалява с по-малката от следните две стойности:
 - а) нетната внесена електроенергия от споменатите трети държави; или
 - б) нетната изнесена електроенергия към държави, в които операторът на преносната мрежа участва в Механизма за ГТС;
 2. ако общата внесена електроенергия, идваща от държави, в които операторите на преносни системи участват в Механизма за ГТС, е повече от общата електроенергия, изнесена към държави, в които операторите на преносни системи участват в Механизма за ГТС, нетният пренос се намалява с по-малката от следните две стойности:
 - а) нетната изнесена електроенергия към споменатите трети държави; или
 - б) нетната внесена електроенергия от държави, в които операторът на преносната мрежа участва в Механизма за ГТС.
- 1.8. За целите на настоящото приложение „товар“ означава общото количество електроенергия, което излиза от националната електропреносна мрежа към свързани разпределителни системи, крайни потребители, свързани към преносната мрежа и към производители на електроенергия, консумиращи при генерирането на електроенергия.
2. Участие в Механизма за ГТС
- 2.1. Всеки регулаторен орган следва да гарантира, че операторите на електропреносни системи от неговия район на компетентност участват в Механизма за ГТС и че във връзка с разходите за поемане на трансгранични преноси не се включват допълнителни такси в таксите за достъп до мрежите, вземани от операторите на електропреносните мрежи.
- 2.2. Операторите на преносни мрежи от трети държави, сключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които тези страни са въвели и прилагат нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката, следва да имат право да участват в Механизма за ГТС.

По-специално операторите на преносни мрежи, работещи на териториите, посочени в член 9 от Договора за създаване на Енергийна общност⁽¹⁾, трябва да имат право да участват в механизма за ГТС.

Всеки оператор на електропреносна мрежа от трета държава, който участва в Механизма за ГТС, следва да бъде равноправен с операторите на електропреносни мрежи от държавите-членки.

3. Многостранны споразумения

- 3.1. ENTSO за електроенергия следва да съдейства за сключването на многостранни споразумения за компенсиране на разходите за поемането на трансгранични преноси на електроенергия между участващите в Механизма за ГТС оператори на електропреносни мрежи и операторите на електропреносни мрежи от трети държави, които не са сключили споразумения с Европейския съюз, по силата на които те биха въвели и биха прилагали нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката и които на 16 декември 2009 г. са подписали доброволното споразумение между операторите на електропреносни мрежи относно механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи.
- 3.2. Подобни многостранни споразумения следва да са насочени към гарантиране на равнопоставеност по отношение на третирането на оператор от трета държава и третирането на оператор на електропреносна мрежа от държава, участваща в Механизма за ГТС.

⁽¹⁾ ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 18.

- 3.3. Когато е необходимо, в тези многостранни споразумения би могло да се препоръчва подходящо коригиране на общата сума за компенсиране на разходите за предоставяне на инфраструктура за осъществяване на трансгранични преноси на електроенергия в съответствие с точка 5. Всяко подобно коригиране е предмет на одобряване от Комисията, която взема под внимание становището на Агенцията.
- 3.4. Третирането на оператор на преносна система от трета държава не трябва да бъде по-благоприятно в сравнение с третирането на оператор на преносна система, участващ в Механизма за ИТС.
- 3.5. ENTSO за електроенергия следва да представя всички такива многостранни споразумения на Комисията за становище относно това, дали продължаването на многостранното споразумение способства за изграждане и функциониране на вътрешния пазар на електроенергия и за трансграничната търговия. По-специално становището на Комисията следва да бъде насочено към това:
1. дали споразумението е свързано само с компенсирането между операторите на електропреносни мрежи на разходите за поемане на трансгранични преноси на електроенергия;
 2. дали се съблюдават условията по точки 3.2 и 3.4.
- 3.6. При подготвянето на становището, споменато в точка 3.5, Комисията следва да се консултира с всички държави-членки, като специално вземе под внимание гледищата на тези държави-членки, които имат обща граница със съответната трета държава.

При подготвянето на становището си Комисията може да се консултира с Агенцията.

4. Компенсации за загубите

- 4.1. Компенсациите за загубите, настъпили в националните електропреносни мрежи в резултат от поемането на трансгранични преноси на електроенергия, следва да се изчисляват отделно от компенсациите за разходи по предоставянето на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.
- 4.2. Размерът на загубите, настъпили в националните електропреносни мрежи, следва да се установява чрез изчисляване на разликата между:
1. размера на загубите, действително настъпили в дадената електропреносна мрежа през съответния период;
 - и
 2. оценения размер на загубите в електропреносната мрежа, които биха се получили в системата през съответния период, ако нямаше транзитен пренос на електроенергия.
- 4.3. Отговорна за извършването на посоченото в точка 4.2 изчисление следва да бъде ENTSO за електроенергия, която публикува това изчисление и съответния метод в подходящ формат. Това изчисление може да се основава на оценки за различни моменти от време през съответния период.
- 4.4. Размерът на загубите, получили се в дадена национална електропреносна мрежа в резултат от трансгранични преноси на електроенергия, следва да се изчислява на същата основа като тази, която е одобрена от регулаторния орган по отношение на всички загуби в националните електропреносни мрежи. Агенцията следва да провери критериите за оценяване на загубите на национално ниво като отделя специално внимание на това, дали загубите се оценяват по справедлив и недискриминационен начин.

Когато регулаторният орган не е одобрил основа за изчисляване на загубите през период от време, съответстващ на период, за който се прилага Механизмът за ИТС, за целите на Механизма за ИТС размерът на загубите следва да бъде оценен от ENTSO за електроенергия.

5. Компенсации за предоставянето на инфраструктура за трансгранични преноси на електроенергия

- 5.1. В резултат на предложение на Агенцията, направено в съответствие с точка 5.3, Комисията следва да определя годишната сума за компенсация за предоставяне на инфраструктура за трансгранични преноси, която се поделва между операторите на електропреносни мрежи като компенсация за разходите по предоставянето на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия. Ако Комисията не приеме предложението на Агенцията, тя следва да поиска от Агенцията второ становище.

5.2. Годишната сума за компенсация за предоставяне на инфраструктура за трансгранични преноси се поделва между операторите на електропреносни мрежи, отговарящи за националните електропреносни системи, пропорционално на:

1. коефициента на транзитен пренос, изразяващ дела на транзитните преноси по съответната национална електропреносна мрежа спрямо всички транзитни преноси по всички национални електропреносни мрежи;
2. коефициента на натоварване, равняващ се на квадрата на дела на транзитно пренесената електроенергия спрямо общия товар на съответната национална преносна система, отнесен към квадрата на дела на транзитно пренесената електроенергия спрямо сумата на общия товар плюс транзитния пренос на всички национални преносни системи.

Тежестта на коефициента на транзитен пренос следва да бъде 75 %, а тежестта на коефициента на натоварване — съответно 25 %.

5.3. Агенцията следва да направи предложението относно годишната сума за компенсация при предоставяне на инфраструктура за трансгранични преноси, спомената в точка 5.1, въз основа на обхващащия целия Европейски съюз оценка на електропреносната инфраструктура, свързана с улесняването на трансграничните преноси на електроенергия. Агенцията следва да направи максимални усилия да извърши оценка в рамките на две години от датата на прилагане на настоящия регламент. ENTSO за електроенергия следва да осигури на Агенцията необходимото съдействие за целите на извършването на тази оценка.

Посочената оценка следва да съдържа техническа и икономическа оценка на прогнозните дългосрочни средни годишни пределни разходи за предоставянето на такава инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия през съответния период и следва да се основава на признати стандартни методики за оценка на разходите.

Когато инфраструктурата се финансира от източници, различни от такси за достъп до мрежите, налагани в съответствие с член 14 от Регламент (ЕО) № 714/2009, за да бъде отразено това, оценката на разходите за предоставянето на инфраструктура за трансгранични преноси на електроенергия следва да бъде съответно коригирана.

Тази оценка на инфраструктурата за пренос на електроенергия за целия Европейски съюз следва да обхваща съответната инфраструктура във всички държави-членки, в участващите в Механизма за ГТС трети държави, както и в мрежите, експлоатирани от оператори на електропреносни мрежи, които са сключили многостранни споразумения съгласно посоченото в точка 3.

5.4. До момента, в който Агенцията извърши оценката, посочена в точка 5.3, и Комисията определи общата сума на компенсациите за предоставяне на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси в съответствие с точка 5.1, сумата на компенсациите за предоставяне на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси се фиксира на 100 000 000 евро годишно.

5.5. Когато подава предложението, споменато в точка 5.1, Агенцията трябва също да представи своето становище пред Комисията относно целесъобразността на използването на средните дългосрочни пределни разходи за оценяване на разходите за предоставяне на инфраструктура за поемането на трансгранични преноси на електроенергия.

6. Вноски във Фонда за ГТС

6.1. Операторите на електропреносни мрежи следва да правят вноски във Фонда за ГТС, пропорционални на дела на абсолютната стойност на нетните преноси на получена и подадена електроенергия от техните национални електропреносни мрежи спрямо сумата на абсолютните стойности на нетните преноси на получена и подадена електроенергия от всички национални преносни мрежи.

7. Такса за използване на преносната мрежа при внос и износ на електроенергия от/към трети държави.

7.1. Този вид такса за използване на електропреносната система за всеки внос и износ на електроенергия от/към трети държави следва да се заплаща, в случай че:

1. съответната трета държава не е сключила споразумение с Европейския съюз, по силата на което тази страна да въвежда и прилага нормативната уредба на Европейския съюз в областта на електроенергетиката;

или

2. операторът на електропреносна мрежа, който отговаря за мрежата, от която се внася електроенергията, или за мрежата, към която се изнася електроенергията, не е сключил многостранно споразумение като споменатото в точка 3.

Тази такса следва да бъде изразена в евро/мегаватчас.

- 7.2. Всеки участник в Механизма за ИТС следва да начислява този вид такса за използване на преносната мрежа при планов внос и износ на електроенергия между съответната национална електропреносна мрежа и електропреносната мрежа на третата страна.
- 7.3. Таксата за използване на електропреносната мрежа за всяка година следва да се изчислява предварително от ENTSO за електроенергия. Тя следва да бъде равна на оценката за вноската за мегаватчас, която операторите от участваща в Механизма за ИТС страна биха направили във Фонда за ИТС във връзка с прогнозните трансгранични преноси на електроенергия през съответната година.

ЧАСТ Б

Указания за общ регулаторен подход към таксуването на преноса

1. Средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите във всяка държава-членка, следва да бъдат в рамките на интервалите, посочени в точка 3.
2. Средногодишните такси за пренос, заплащани от производителя, представляват общата сума на всички заплатени от производителите тарифни такси за пренос, разделена на общото измерено количество електроенергия, подавана от производителите към преносната мрежа на съответната държава-членка.

При изчислението, определено в точка 3, в таксите за пренос не трябва да бъдат включвани:

1. таксите, заплащани от производителите за материални активи, необходими за свързване към преносната мрежа или за модернизиране на връзката;
 2. таксите, заплащани от производителите за спомагателни услуги;
 3. специфичните такси, заплащани от производителите във връзка със загубите.
3. Стойността на средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите, следва да бъде в рамките на интервала от 0 до 0,5 евро/MWh, с изключение на таксите, прилагани в Дания, Швеция, Финландия, Румъния, Ирландия и Великобритания и Северна Ирландия.

Стойността на средногодишните тарифни такси за пренос, заплащани от производителите в Дания, Швеция и Финландия, следва да бъде в интервала от 0 до 1,2 евро/MWh.

Стойността на средногодишните такси за пренос, заплащани от производителите в Ирландия и във Великобритания и Северна Ирландия следва да бъде в границите от 0 до 2,5 евро/MWh, а в Румъния – в интервала от 0 до 2,0 евро/MWh.

4. Агенцията следва да следи за целесъобразността на интервалите на допустимите такси за пренос, като специално взема под внимание тяхното влияние върху финансирането на капацитета за пренос, необходим на държавите-членки, за да постигнат техните целеви стойности по Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾, и тяхното влияние върху потребителите в системата по принцип.
5. До 1 януари 2014 г. Агенцията следва да представи пред Комисията своето становище относно подходящия(те) интервал(и) за размера на таксите за периода след 1 януари 2015 г.

⁽¹⁾ ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16.